

ΔΗΜΗΤΡΑ ΙΩΑΝΝΟΥ



# Η Νοσοκόμα

μ.θ. Δισκίομα



ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η Νοσοκόμα**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Δήμητρα Ιωάννου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κυριακή Κάσση

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Κατερίνα Σταματοπούλου, Ραλλού Ρουχατά

© Δήμητρα Ιωάννου, 2022

© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Robin Macmillan/Trevillion Images,

Mark Owen/Arcangel, Osieck/Shutterstock Images

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2022

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2022

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-4703-2

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-4704-9

*Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.**

*Από το 1979*

Έδρα:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

**PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.**

*Publishers since 1979*

Head Office:

121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: [info@psychogios.gr](mailto:info@psychogios.gr)

**[www.psychogios.gr](http://www.psychogios.gr) • <http://blog.psychogios.gr>**

ΔΗΜΗΤΡΑ ΙΩΑΝΝΟΥ

*Η Νοσοκόμα*



*Σπουδαίο νησί η Άνδρος.  
Σπουδαίοι άνθρωποι οι Ανδριώτες.  
Ειλικρινά, δε θα μπορούσα να αφιερώσω αλλού αυτό το βιβλίο.*

**ΠΡΟΣΟΧΗ!**

**Εισέρχεστε στον κόσμο της ΝΟΣΟΚΟΜΑΣ  
με δική σας ευθύνη!**

**Οι τρεις οικογένειες:**

**Οι Δελαγραμμάτικα**

Ισαβέλλα Δελαγραμμάτικα (κτηματίας)  
Φλωρέζα Δελαγραμμάτικα (κόρη της Ισαβέλλας)  
Χαρίκλεια Δελαγραμμάτικα (κόρη της Ισαβέλλας)  
Μιχάλης Πολύζος (γιος της Χαρίκλειας)

**Οι Γαλανοί**

Ζαννής Γαλανός (βουλευτής)  
Διαμάντη Γαλανού (δίδυμη αδελφή του Ζαννή, εφοπλίστρια)  
Μάξιμος Γαλανός (γιος του Ζαννή, ιδρυτής του Γαλάνειου  
Εκπαιδευτήριου)

**Οι Βαλμάδες**

Τέλης Βαλμάς (ναυτικός)  
Γιάννης Βαλμάς (ιερέας, αδελφός του Τέλη)  
Βιολέτα Κατσίκη (αδελφή του Τέλη και του Γιάννη)  
Λεώνη Κατσίκη (δασκάλα, κόρη της Βιολέτας)  
Αντώνης Κατσίκης (διοικητής χωροφυλακής,  
σύζυγος της Βιολέτας)

και

Κατερίνα Συμεωνίδα (η νοσοκόμα!)

**Καλή σας ανάγνωση!**

## Στο πλοίο για την Άνδρο

*Τρίξει η «Μοσχάνθη»... Τρίζουν και τα όνειρα...*

*Μάρτιος 1960*

*Ε*ίναι δύσκολο για μια γυναίκα να κάνει μεγάλα όνειρα κι ακό-  
μα πιο δύσκολο να τα πραγματοποιήσει... Πρέπει να προσπα-  
θήσουμε πολύ οι δυο μας... Μην ξεχνάς πως ο πατέρας σου είναι  
ολωσοδιόλου άχρηστος... Άντρας, βλέπεις...!»

Τα λόγια της μητέρας της ήχησαν για άλλη μια φορά στο μυα-  
λό της, κοφτά και ξεκάθαρα, κάνοντας τη Λεώνη να σφίξει απο-  
φασιστικά τα δόντια.

*Δύσκολο, όμως όχι αδύνατον. Τα καταφέραμε, κυρα-Βιολέτα!*  
της απάντησε νοερά και το χέρι της ψαχούλεψε για πολλοστή  
φορά την τσαλακωμένη επιστολή στην τσέπη της.

Ο ανοιξιάτικος ήλιος πάνω στο πλοίο έκανε τα γκριζά μάτια  
της να μισοκλείνουν διάφανα, ενώ ο νους της στο ξανθόμαλλο  
κεφάλι με το μοντέρνο καρέ συλλογιζόταν πυρετωδώς.

*«Πρώτα πρέπει να σκεφτούμε προσεκτικά τι ακριβώς θέλουμε  
για σένα και το μέλλον σου... Και μετά να βρούμε το κλειδί!»* της εί-  
χε πει η μάνα της και οι δυο τους είχαν σχεδιάσει με λεπτομέρεια  
όλα τα βήματα, χωρίς να αφήσουν τίποτα στην τύχη.

*Τι ήθελε για το μέλλον της;*

Μα φυσικά να γίνει η πρώτη κυρά στο νησί! Να αφήσει πίσω  
της τη μετριότητα στην οποία τους καταδίκασε ο μισθός του πα-  
τέρα της, το παλιό σπίτι όπου έμεναν, το μετρημένο φαί και τα  
έντεχνα μπαλωμένα φορέματα από τα χέρια της δούλας τους, της  
Μαρουλιώς.

*Και ποιο ήταν το κλειδί;*

*Ο Μάξιμος Γαλανός!*

Ο άντρας που στοίχειωνε τα όνειρά της από όταν ήταν κοριτσάκι που διέθετε επώνυμο σπουδαίο, και περιουσία ανάλογη με εκείνη των Εμπειρικών και των Γουλιανδρήδων που είχε πατέρα τον Ζαννή Γαλανό, τον βουλευτή, ο οποίος έπαιζε στα δάχτυλα όλο το νησί που ήταν πάντα μετρημένος και φρόνιμος και διάβαζε ασταμάτητα, αντί να κάνει τρέλες με τους συνομήλικούς του και τις κόρες των ζάπλουτων φίλων του πατέρα του που είχε φύγει για σπουδές στην Ευρώπη και είχε γυρίσει για να ανοίξει σχολείο στη Χώρα με δικά του κεφάλαια που βοηθούσε οικονομικά όλα εκείνα τα παιδιά τα οποία έπαιρναν τα γράμματα, ώστε να ανοίξουν τα φτερά τους και να αναζητήσουν μια καλύτερη ζωή.

*Αυτόν τον άντρα σεβόταν όλη η Άνδρος! Αυτόν τον άντρα ήθελε κι η Λεώνη!*

Βέβαια, κακά τα ψέματα, τον Μάξιμο τον λιμπιζόταν και κάθε θηλυκή γάτα, όμως όλες βροντούσαν στου κουφού την πόρτα. Εκείνος ήταν αφιερωμένος στο σχολείο και στις μελέτες του.

*«Είναι απλό. Εμείς θα του προσφέρουμε κάτι διαφορετικό. Αυτό που πραγματικά ποθεί η ψυχή του»*, σκέφτηκε στρατηγικά η παμπόνηρη κυρα-Βιολέτα και το θέμα αποφασίστηκε στα γρήγορα από μάνα και κόρη. «Ο άνθρωπος είναι διαβαστερός, σωστά; Ε, λοιπόν, κι εσύ δε γίνεται να μείνεις γουρούκι\*! Πρέπει να μορφωθείς, πάει και τελείωσε».

*Κι όχι όπου κι όπου. Στα καλύτερα!* σκέφτηκε η Λεώνη με καμάρι, αδιαφορώντας παντελώς για το σκαρί του πλοίου, που βογκούσε τρίζοντας όσο πλησίαζαν στο Κάβο Ντόρο.

Ο πατέρας της, ο κυρ Αντώνης, ο διοικητής της χωροφυλακής, που ούτε καταλάβαινε ούτε συμεριζόταν τα μεγαλοπιάσματα της γυναίκας και της κόρης του, είχε σφίξει το ζωνάρι γκριλιάζοντας. Αν ήθελε, ας έκανε κι αλλιώς, αφού η Βιολέτα υπολόγιζε ως και την τελευταία πεντάρα, κάνοντας ατέλειωτες προσθαφαιρέσεις στο τεφτεράκι της, ενώ η πιστή Μαρουλιώ κουτσοέρβα από δω κι από κει για να συμπληρώσει το κατιτίς της – όλα

---

\* Αμόρφωτη.



κι όλα, την κυρά της θα την παρατούσε μόνο αν έβγαινε η ψυχή της! Μάνα και κόρη είχαν αγκαλιαστεί τρισευτυχισμένες όταν η Λεώνη έγινε δεκτή στο Αρσάκειο, παρότι έπρεπε να φύγει από το νησί και να πάει στην Αθήνα. Οδυνηρός ο αποχωρισμός, αλλά οπωσδήποτε μικρή θυσία μπροστά στον στόχο που επιθυμούσαν να κατακτήσουν.

Έτσι, έπειτα από χρόνια σε μια Αθήνα που δεν της ταίριαζε ποτέ, γύριζε τώρα θριαμβεύτρια στο νησί της. Μια αρσακειάδα, μια απόφοιτος της παιδαγωγικής ακαδημίας.

Μια σπουδαγμένη δασκάλα! Μια εκλεπτυσμένη δεσποινίδα!

*Και το τέλειο ταίρι για έναν διανοούμενο όπως τον Μάξιμο Γαλανό!* πανηγύρισε, ρίχνοντας τριγύρω ένα ενοχλημένο βλέμμα.

Δυσφορία τής έφερνε όλο αυτό το ξυπόλυτο ανθρωπομάνι στο κατάστρωμα που βούιζε ακατάπαυστα σαν παραζαλισμένο μελίτσι, ξαπλωμένο ανάμεσα σε μπόγους, καλάθια και κάθε λογής μπαγκάζια.

Ίσιωσε με προσοχή το γιακαδάκι της μεταξωτής της μπλούζας και επανήλθε στους λογισμούς της, αφού τίποτα δεν άξιζε τον κόπο τριγύρω για να της αποσπάσει την προσοχή.

«Αμ, ο Θεός έχει σκάλες και τους καλούς ανθρώπους τούς ανεβάζει», ψιθύρισε σιγανά.

Υποψιαζόταν φυσικά πως κάποιοι κακεντρεχείς θα χαρακτήριζαν τη στάση της αλαζονική, όμως καθόλου δεν την ένοιαζε, γιατί εκείνη είχε πράγματι την απάντηση του Θεού στην παλάμη της. Έσφιξε την επιστολή μέχρι που οι κλειδώσεις της άσπρισαν και αγαλλίασε με το τριξίμο του χαρτιού που της υπενθύμιζε πως ήταν ξυπνητή και δεν ονειρευόταν.

Εννοείται πως η τετραπέρατη Βιολέτα δεν είχε χάσει χρόνο! Είχε σπεύσει να ενημερώσει τον Μάξιμο για την αποφοίτησή της και την απίστευτη αφοσίωσή της στη δουλειά της. Και ήταν η απάντηση στις θυσίες τους, στα σχέδια και στα όνειρα χρόνων όταν ο ίδιος ο Μάξιμος Γαλανός έστειλε γράμμα στη Λεώνη ζητώντας της να δουλέψει στο σχολείο του. Επαινούσε το ήθος και τη φιλομάθειά της και δήλωνε πως με την αγάπη της για τα παι-



διά και τα γράμματα θα ήταν μια λαμπρή προσθήκη στο διδακτικό του προσωπικό.

Το πρώτο κομμάτι του σχεδίου της Βιολέτας είχε στεφθεί με απόλυτη επιτυχία! Η Λεώνη επέστρεφε στην Άνδρο για να πιάνει δουλειά στο Γαλάνειο Εκπαιδευτήριο, και πλέον μάλιστα και κόρη ετοιμάζονταν να περάσουν στη δεύτερη φάση, που θα σηματοδοτούσε την πραγματοποίηση του πιο μεγάλου τους ονείρου: να ανεβεί η Λεώνη νυφούλα τα σκαλιά της Παναγιάς της Θεοσκέπαστης στο Παραπόρτι δίπλα στον Μάξιμο Γαλανό!

Η Λεώνη πήρε μια βαθιά ευχαριστημένη ανάσα και άφησε τον γλυκό ήλιο του Μαρτίου να χαϊδέψει παιχνιδιάρικα τη ροδαλή επιδερμίδα της. Ένωθε μια ησυχία μέσα της, μια σιγουριά, καθώς για πρώτη φορά βρίσκονταν τόσο κοντά στον στόχο τους.

Ναι, το ένιωθε στο πετσί της, θα τον παντρευόταν τον Μάξιμο! Γιατί όχι, άλλωστε; Καμιά Χωραϊτίσσα, μήτε δούλα με την πονηριά της, μήτε κυρά με τα όλα της δεν της έβγαινε σε μόρφωση και ομορφιά!

Ένα γλυκό καμπανιστό γελάκι, τόσο διαφορετικό από τα χοντροκομμένα χάχανα που άκουγε ως τώρα, διέκοψε τις σκέψεις της και την έκανε να ρίξει μια ματιά τριγύρω περιέργη.

*Μάλλον ιδέα μου ήταν...* είπε στον εαυτό της, ακριβώς τη στιγμή που το ίδιο γελάκι διαπέρασε τον ενοχλητικό βόμβο των επιβατών και τα γκρινιάρικα σκουξίματα της «Μοσχάνθης» κι έφτασε σαν κρυστάλλινη μουσική στα αυτιά της.

«Σαν τις σειρήνες του Οδυσσέα», μουρμούρισε με αθέλητο θαυμασμό και ευθύς πετάχτηκε όρθια σαν ελατήριο. Περιέργη και ανταγωνιστική από τη φύση της, ένιωσε την ανάγκη να τσεκάρει το θηλυκό που της είχε τραβήξει την προσοχή μόνο με τη φωνή του και την είχε κάνει να σηκωθεί από τη θέση της.

Προχώρησε παραπατώντας ελαφρά προς την άλλη μεριά της «Μοσχάνθης», που βασανίζονταν τώρα ανελέητα από το θυμωμένο Κάβο Ντόρο. Κάποιοι γέλασαν με τα άτσαλα βήματά της, κι εκείνη τους έριξε ένα φαρμακερό βλέμμα, που τους έβαλε αμέσως στη θέση τους και τους έκανε να κατεβάσουν αμήχανοι τα μάτια.

Πώς τολμάτε να με κρίνετε, ξεβράκωτοι; Έχετε δει τα μούτρα σας στον καθρέφτη; αγρίεψε μέσα της, αλλά το θέαμα που αντίκρισε στην πλώρη την έκανε να τους ξεχάσει στη στιγμή και να μείνει βιδωμένη στη γωνιά κρυφοκοιτώντας.

Ένα ολόκληρο μπουλούκι είχε μαζευτεί γύρω από την άγνωστη με το μουσικό γέλιο. Οι γυναίκες την παρατηρούσαν με ανυπόκριτο θαυμασμό, αναγνωρίζοντας σε αυτή κάτι ανομολόγητο, ανώτερο και σπουδαίο, που προφανώς ούτε μπορούσαν να ερμηνεύσουν ούτε είχαν ξαναδεί. Όσον αφορά τους άντρες, η αλήθεια ήταν πως η Λεώνη δεν είχε μεγάλη πείρα στα ζητήματα του έρωτα, όμως αμέσως κατάλαβε τον ωμό πόθο στα πρόσωπά τους. Είδε τη γυαλάδα στα χανωμένα μάτια τους, τον ιδρώτα που γυάλιζε στα μηνίγγια τους, τα μισάνοιχτα ξερά χείλη και τα δόντια που αποκαλύπτονταν με λαγνεία. Ετούτοι δε θα γύριζαν το κεφάλι ακόμα κι αν το Κάβο Ντόρο έκοβε στα δύο την ταλαιίωση «Μοσχάνθη», που αγωνιζόταν φιλότιμα να τραβήξει την πορεία της. Ήταν μαγεμένοι, υπνωτισμένοι και κοίταζαν την άγνωστη με έναν τρόπο που κανείς δεν είχε κοιτάξει ως τώρα την ίδια τη Λεώνη.

«Ποια στον διάβολο είναι;» σφύριξε μέσα από τα δόντια της.

Ανέκαθεν φουρτούνιαζε όταν υπήρχε μια άλλη όμορφη γυναίκα στο περιβάλλον της, όμως τώρα ένιωσε τη ζήλια να ανεβαίνει απειλητικά στον λαιμό της, σαν ένα μικρό καυτό ηφαίστειο που χόχλαζε και την έπνιγε, ενώ οι φλέβες τριγύρω φούσκωσαν κι άρχισαν να χτυπούν με μανία.

«Οι άντρες προτιμούν τις ξανθές», έτσι δεν είναι; Αυτό το διατυμπάνιζαν οι ταινίες και το ήξερε όλος ο κόσμος! Οι καλύτεροι φίλοι της σύγχρονης γυναίκας ήταν το οξυζενέ και το ντεκαπάζ. Μικρές και μεγάλες έτρεχαν ασυγκράτητες στα κομμωτήρια και το πλατινέ ξανθό φάνταζε το σύμβολο της απόλυτης θηλυκότητας.

Παρ' όλα αυτά τώρα ένιωθε το μοντέρνο πλατινέ καρέ της να γίνεται μουντό, να ξεθωριάζει και να εξαφανίζεται απέναντι στις μαύρες γυαλιστερές μπούκλες της γυναίκας, που χόρευαν ολοζώντανες πάνω στα στητά στήθη της, και ένας παράλογος θυμός τής τσουρούφλισε τα σωθικά.

Ποια ήταν αυτή που είχε τραβήξει την προσοχή όλου του καταστρώματος, εξαφανίζοντας τη Λεώνη και καταστρέφοντας το θριαμβευτικό ταξίδι της επιστροφής της;

*Αυτή η γυναίκα δεν ήταν καν σικ! Δεν ήταν καν σοφιστικέ!*

Το απλό μαύρο φόρεμα που φορούσε εφάρμοζε στη μέση, αγκάλιαζε τους ζουμερούς γοφούς και κατέληγε με πιέτες ως τους αστραγάλους, ενώ τα μοναδικά στολίδια του ήταν ένα λευκό θλιβερό γιακαδάκι, που έκρυβε έναν μικρό ασημένιο σταυρό, και οι ασορτί μανσέτες.

*Είναι ντυμένη σαν γεροντοκόρη!* κάγχασε μέσα της η Λεώνη, ελαφρά καθησυχασμένη, αλλά άλλαξε γνώμη την αμέσως επόμενη στιγμή.

Οι γεροντοκόρες περνούν απαρατήρητες, αόρατες και δε γυρίζει να τις κοιτάξει κανείς. Ετούτη όμως είχε πάνω της κάτι ξεχωριστό, που τραβούσε τους ανθρώπους σαν το μέλι.

Τα έβαλε με τον εαυτό της, μια και ούτε η ίδια μπορούσε να σταματήσει να την κοιτάξει.

Ένα λευκοντυμένο ναυτάκι πρόσφερε στην άγνωστη τσιγάρο και εκείνη το δέχτηκε με ένα γέλιο γάργαρο, ενώ τα δόντια της έλαμπαν στο φως της μέρας σαν φλας φωτογράφου θαμπώνοντας τη Λεώνη. Κατόπιν κοίταξε το παλικάρι λες και ήταν ο μοναδικός άντρας στον κόσμο εκείνη τη στιγμή, και αυτό της χάρισε μαγεμένο τη φωτιά του.

«Βρόμα!» Σαν βατράχι ξέφυγε η βροσιά από τα χείλη της Λεώνης.

Μπορεί να ήταν μια καθωσπρέπει αρσακειάδα, αλλά, όταν η ψυχραιμία της πήγαινε περίπατο, ήταν ικανή να κάνει σκουπίδι τον άλλον, βρίζοντας ασυγκράτητη σαν μεθυσμένος λοστρόμος.

Κάτι τής είπε μια χωριάτισσα με ένα τσεμπέρι στο κεφάλι και η άγνωστη γύρισε και κοίταξε τη μεσόκοπη γυναίκα. Η Λεώνη είδε τα μάτια της να αλλάζουν, να χρωματίζονται από ζεστασιά και ενδιαφέρον. Λες και το ναυτάκι είχε γίνει καπνός και είχε διαλυθεί στον γαλανό ουρανό, τώρα έδινε όλη της την προσοχή στη γυναίκα που της έσφιγγε τα χέρια. Της χαμογέλασε ενθαρρυντικά και άρχισε να ψαχουλεύει την τσάντα της – ένα απαίσιο

φτηνιάρικο υφασμάτινο κατασκεύασμα, σαν εκείνες που κρατούσε η δούλα τους η Μαρουλιώ όταν έτρεχε τις Κυριακές στον Άγιο Γεώργιο, και έβγαλε από μέσα ένα μικρό κουτάκι. Το άνοιξε και το έτεινε προς τη γυναίκα, που άρπαξε λίγο από το περιεχόμενό του και το έβαλε με βουλιμία στο στόμα της.

Η Λεώνη παράχωσε βιαστικά το γράμμα στην τσέπη της μοντέρνας μαύρης φούστας που είχε αγοράσει στο *Μινιόν* και έσφιξε με μανία τις γροθιές της.

Ετούτη εδώ δεν ήταν καλό μαντάτο! Ευχήθηκε με όλη της την ψυχή να κατέβαινε στην Τήνο ή τη Μύκονο, αλλά σύντομα συνειδητοποίησε πως δεν της έφταναν οι ευχές και οι προσευχές.

Έπρεπε να μάθει! Τώρα!

Το μελέτησε για λίγο και μετά βγήκε αποφασιστικά από την κρουσώνα της. Με άτσαλα βήματα πλησίασε αβέβαια την ομήγυρη που ολοένα μεγάλωνε, καθώς οι οπαδοί της περιεργής γυναίκας αυξάνονταν και πληθύνονταν.

«Μπορείτε να κάνετε λίγο στην άκρη; Ζαλίζομαι!» είπε κοφτά στη γυναίκα με το σεμπέρι κι εκείνη μαζεύτηκε ντροπαλά.

«Είστε καλά;»

Όπως το είχε υπολογίσει, η άγνωστη είχε ήδη στραφεί με ενδιαφέρον προς το μέρος της.

Να πάρει η ευχή, η φωνή της ήταν ακόμα πιο γλυκιά, ακόμα πιο βελούδινη τώρα που της μιλούσε σχεδόν ψιθυριστά στο αυτί. Η Λεώνη ένωσε μια μικρή ανατριχίλα να σέρνεται στη ραχοκοκαλιά της.

«Δεν ξέρω... Μια ζαλάδα... Κουνάει λίγο... Δεν έφαγα και πρωινό...»

Η άγνωστη της έριξε ένα πονετικό βλέμμα και άνοιξε πάλι τη μαγική παμπάλαια τσάντα της. Όσο χαρχάλευε το περιεχόμενό της, η Λεώνη έριξε μια άγρια ματιά τριγύρω. Δε χρειαζόταν να πει περισσότερα. Το αλαζονικό βλέμμα και η ξινίλα που ανέδιδαν τα μούτρα της είχαν το ίδιο αποτέλεσμα με το λεμόνι που πέφτει σε πληγιασμένο δέρμα. Ο ένας μετά τον άλλον μουρμούριζαν αμήχανοι μια δικαιολογία και έκοβαν λάσπη, χαιρετώντας την άγνωστη.

«Θα πλησιάζουμε σε κάποιο λιμάνι φαίνεται...» μονολόγησε εκείνη και έβγαλε ένα κουτάκι με ένα θριαμβευτικό επιφώνημα. «Εδώ είμαστε. Μασουλήστε λίγο από αυτό και θα νιώσετε αμέσως καλύτερα. Αποξηραμένη πιπερόριζα. Τη φτιάχναμε με τον γιατρό με τον οποίο δούλευα ως τώρα».

*Γιατρός; Ενδιαφέρον!* σκέφτηκε η Λεώνη, αλλά συνέχισε να μασουλά ανόρεχτα και να προσποιείται τον ψόφιο κοριό.

«Δεν είστε έγκυος, έτσι δεν είναι;» τη ρώτησε σιγανά η γυναίκα, όταν έφυγε και ο τελευταίος, για να εισπράξει μια θιγμένη κραυγούλα διαμαρτυρίας.

«Οχι βέβαια! Είμαι δασκάλα!» της απάντησε η Λεώνη, λες και το κύρος του επαγγέλματός της υπογοράμμιζε το ήθος της και απέκλειε αυτόματα την πιθανότητα μιας εγκυμοσύνης.

«Ασφαλώς», σχολίασε ευγενικά εκείνη. Το μικρό χαμόγελό της έδειχνε πως μάλλον διασκέδαζε με την όλη κατάσταση.

«Με λένε Λεώνη... Κατοίκη», της είπε με έναν μικρό δισταγμό.

Μισούσε το επώνυμό της. Με τη Βιολέτα πάντα αναθεμάτιζαν τον κυρ Αντώνη που τις είχε χαντακώσει. Μετά, για να συνέλθουν λίγο, πρόβαραν το πολύ εύηχο «Λεώνη Γαλανού» και τα χείλη τους μέλωναν.

*Ναι, αυτό ήταν απόλυτα ταιριαστό!*

«Αικατερίνη Συμεωνίδη. Με φωνάζουν Κατερίνα. Χαίρομαι που σας γνωρίζω», της απάντησε η άγνωστη ευγενικά.

«Αυτό που μου δώσατε έκανε θαύματα», την κολάκεψε η Λεώνη, που τώρα έδειχνε αναστημένη σαν τον Λάζαρο. «Είστε από την Αθήνα;»

«Έχω γεννηθεί στον Πειραιά».

Η Λεώνη προσπαθούσε να μην κοιτάζει τα υπέροχα χείλη της νεοφερμένης, που σχηματίζαν έναν τέλειο απαλό κύκλο, καθώς πρόφερε τις λέξεις σαν να τις χάιδευε, πριν τις αφήσει να δραπετεύσουν από το στόμα της.

«Και ταξιδεύετε για αναψυχή ή για εργασία;»

Κι αυτό το δέρμα της, να πάρει η ευχή... Τέλειο, αφεγάδιαστο και φωτεινό. Λες και το είχε φιλοτεχνήσει ο Πλάστης με τον πιο

πολύτιμο πηλό του, αυτόν τον ολόλευκο, τον λαμπερό, που φυλούσε για τους λίγους και εκλεκτούς και τους έκανε να ξεχωρίζουν στο πλήθος σαν τη μύγα μες στο γάλα.

«Για δουλειά. Είμαι νοσοκόμα και πάω να δουλέψω μαζί με τον γιατρό...»

«ΓΙΑΝΝΙΣΗ;» έσκουξε υστερικά η Λεώνη, μην μπορώντας να συγκρατηθεί.

Η Βιολέτα, που την ενημέρωνε λεπτομερειακά και αδιάλειπτα για όλα τα νέα του νησιού, της είχε προφτάσει τα μαντάτα για τη νέα νοσοκόμα που είχε προσλάβει ο Νικολός Γιαννίσης. *Μια νοσοκόμα χειρουργείου, πολύ έμπειρη στη δουλειά της, ανύπαντρη, γεροντοκόρη, ετών σαράντα*, της έγγραφε χαρακτηριστικά και εκείνη είχε χαμογελάσει, ξέροντας καλά τη μάνα της. Αυτό που εννοούσε στην πραγματικότητα η Βιολέτα ήταν πως η γυναίκα αυτή ήταν «ουδεμία απειλή και ανάξια λόγου», όπως συνήθιζε να λέει, ξεσκαρτάροντας με έμπειρο μάτι τις πιθανές ανταγωνίστριες για την καρδιά του Μάξιμου.

«Ωστε έρχεστε στο νησί μας...» Μάταια προσπάθησε να ζεστάνει τη φωνή της η Λεώνη. Κομμάτια πάγου έπεφταν οι λέξεις και μούλιαζαν το κατάστρομα, ενώ η δυσφορία στάθηκε σαν σύννεφο ανάμεσά τους. Χωρίς επιτυχία επιχείρησε να τη συγκάλυψι με ένα τυπικό χαμόγελο.

«Α, είστε από την Άνδρο; Τι καλά...» αποκρίθηκε η Κατερίνα, που έδειχνε να μην έχει αντιληφθεί την καταιγίδα στην ψυχή της άλλης.

«Και πώς το αποφασίσατε να ξενιτευτείτε; Δεν είναι κι εύκολα όλα ετούτα τα πράγματα». Τα λόγια της Λεώνης ακούστηκαν σφιγμένα, λες και την κατηγορούσε, και είδε μια σκιά να περνά από τα μάτια της μελαχρινής νοσοκόμας.

«Ήταν καιρός για μια αλλαγή. Στο κάτω κάτω δεν άφησα και κανένα πίσω. Βλέπετε, η μάνα μου πέθανε πρόσφατα και...»

«Πολύ λυπάμαι!» έσπευσε να της απαντήσει – δεν ήταν καμιά άκαρδη και ούτε που ήξερε τι θα έκανε η ίδια αν έχανε τη Βιολέτα.

«Σας ευχαριστώ. Ευτυχώς θα είμαι πολύ απασχολημένη και έτσι δε θα έχω χρόνο για σκέψεις. Βλέπετε τρεις φορές την εβδομάδα θα εργάζομαι σε ένα σχολείο...»

«ΣΤΟ ΓΑΛΑΝΕΙΟ;» αγρίεψε για άλλη μια φορά η Λεώνη και η «γεροντοκόρη» της Βιολέτας την κοίταξε έκπληκτη, με τα μεγάλα μαύρα μάτια της ορθάνοιχτα.

«Προφανώς το ξέρετε...» συμπέρανε και είδε τη συνομιλήτριά της να κουνά το κεφάλι.

Συναγερμός σήμαινε τώρα στο μυαλό της Λεώνης, σειρήνες την ξεκούφαιναν κι ούτε μπορούσε να αρθρώσει λέξη.

*Αυτή είναι η «ουδεμία απειλή», ρε μάνα; Πόσο έξω έπεσες, ρε μάνα; Ποια γεροντοκόρη, ρε μάνα; Ετούτη δω κολάζει και δεσπότη! Ετούτη εδώ είναι σίγουρα ο τύπος του Μάξιμου! Τι λέω; Ετούτη εδώ είναι ο τύπος κάθε άντρα!*

Δε γινόταν να την αφήσει δίπλα του. Με τα μάτια της φαντασίας της τους έβλεπε ήδη μαζί, σαν ταινία φρίκης που την έπαιζε στο μυαλό της ξανά και ξανά. Ήθελε να ουρλιάξει, να την πιάσει από το μαλλί και να την πετάξει στη θάλασσα, όμως τίποτε από αυτά δεν μπορούσε να κάνει. Πήρε μερικές βαθιές ανάσες για να ηρεμήσει και να συγκεντρωθεί. Έπρεπε να αλλάξει πλεύση κι έπρεπε να το κάνει κατεπειγόντως!

«Εκεί θα δουλέψω κι εγώ... Θα είμαστε συνάδελφοι...» της είπε προσπαθώντας να χαμογελάσει. «Αλλά τι τα θέλετε...» μουρμούρισε και άφησε τη φωνή της να σβήσει επίτηδες.

Η Κατερίνα την κοίταξε θορυβημένη και μια ρυτίδα αχνοφάνηκε ανάμεσα στα γραμμένα κατάμαυρα φρύδια της. «Μήπως γνωρίζετε κάτι για τον γιατρό...;»

«Όχι, όχι για τον γιατρό», βιάστηκε να τη διαβεβαιώσει η συνομιλήτριά της. «Για τον άλλον... Τον Μάξιμο Γαλανό... αλλά δεν το μάθατε από μένα», της ψιθύρισε επιτακτικά και η Κατερίνα κούνησε ζωηρά το κεφάλι.

«Φυσικά και όχι. Μπέσα, ό,τι λέμε θα μείνει μεταξύ μας», έσπευσε να την καθησυχάσει. «Ωστε έτσι, ε; Πάντως τον έχουν όλοι για τρανό ευεργέτη. Βοηθάει τόσο κόσμο!»



«Αχ, αν ξέρατε... Να του πέσει η μύτη του, δε σκύβει να την πιάσει. Αλλά τι περιμένεις; Κόκκινα μαλλιά, διαόλου μυαλά! Ξέρετε τι λέμε εδώ στην Άνδρο; Από κακή κολοκυθιά ούτε κολοκυθόσπορο! Μη σας μπερδέψει το ευγενικό παρουσιαστικό. Μείνετε μακριά, όπως θα κάνω κι εγώ! Να θυμάστε: τα λίγα και τα τυπικά!»

«Φυσικά! Τα λίγα και τα τυπικά...» επανέλαβε η Κατερίνα, προσπαθώντας να χωνέψει τις πληροφορίες που είχαν καθίσει στο στομάχι της σαν κακοχωνεμένο φαγητό.

«Άλλωστε, θα είμαστε κοντά και θα προσέχουμε η μία την άλλη», γουργούρισε φιλικά η Λεώνη.

*Τουλάχιστον εγώ σίγουρα θα σε προσέχω!* συμπλήρωσε μέσα της απειλητικά.

Η Βιολέτα είχε δίκιο όταν της έλεγε να κρατά τους φίλους της κοντά και τους εχθρούς της κοντύτερα. Από εδώ και πέρα θα γινόταν η σκιά της νοσοκόμας και θα τη δηλητηρίαζε καθημερινά με λόγια κατά του Μάξιμου. Να μην την έλεγαν Λεώνη αν άφηνε το πουλί να πετάξει μακριά της έπειτα από τόσους κόπους και αμέτρητες θυσίες.

«Όταν τακτοποιηθείτε, να μας έρθετε για φαγητό. Η μητέρα μου, η κυρα-Βιολέτα, θα ενθουσιαστεί να σας γνωρίσει. Το σπίτι μας είναι στα скаλάκια δίπλα στην Παναγιά. Αν χαθείτε, θα ρωτήσετε για το σπίτι του Βαλμά».

Τα μαύρα μάτια μισόκλεισαν σκεφτικά. «Θα χαρώ πολύ. Όμως, δεν είπατε πως σας λένε Κατσίκη;»

Η Λεώνη έκανε μια αδιόρατη γκριμάτσα δυσαρέσκειας. «Ναι. Βαλμάς είναι το πατρικό της μητέρας μου. Ξέρετε, ο πατέρας της ήταν ο καλύτερος διοικητής χωροφυλακής που πέρασε ποτέ από το νησί. Ο Λεωνίδας Βαλμάς με το όνομα! Κατόπιν τον διαδέχτηκε ο πατέρας μου», της δήλωσε περήφανα, καθώς είχε μανία με τους παράγοντες, τους τίτλους και τα οφίτσια.

Η Κατερίνα τής χαμογέλασε ανόρεχτα, δίνοντάς της να καταλάβει πως αρκετά την είχε βομβαρδίσει με πληροφορίες. Έτσι, η Λεώνη έψαξε να βρει κάτι για να ελαφρύνει την ατμόσφαιρα και να συνεχίσει την κουβέντα.

«Βλέπω, διαβάζετε!» της είπε και πήρε στα χέρια της το βιβλίο που εξείχε από την τσάντα της νοσοκόμας.

«Ω, αυτό... Ήθελα απλώς κάτι για να περάσει η ώρα στο ταξίδι...» μουρμούρισε και έκανε να το πάρει πίσω, αλλά η Λεώνη το είχε ήδη ανοίξει.

«Αγαπώ τον Ξενόπουλο», της είπε μόνο και απέμεινε να κοιτάζει έκπληκτη την πρώτη σελίδα της *Αναδυομένης*.

Μέσα σε έναν κόκκινο κύκλο ήταν τα ονόματα τριών γνωστών οικογενειών της Χώρας που σχετίζονταν μεταξύ τους από το παρελθόν: *Δελαγραμμάτικας, Βαλμάς, Γαλανός*.

Το κάθε όνομα ήταν διαγραμμένο με ένα μεγάλο κατακόκκινο Χ και κάτω από όλα ήταν γραμμένη η φράση *Κατά το έγκλημα και η τιμωρία!*

«Τι είναι αυτό;» ρώτησε τραχιά την ξένη, βλέποντας και το επώνυμο της μάνας της να φιγουράρει στη μικρή λίστα.

«Εεε, εκτός από τη δουλειά μου στο εκπαιδευτήριο του κυρίου Γαλανού θα κουράρω και την κυρία Δελαγραμμάτικα. Ο γιατρός Γιαννίσης μου είπε ότι έχει ανάγκη από φροντίδα».

Η Λεώνη έγνεψε συλλογισμένη. Ναι, αυτό ήταν αλήθεια. Της βρομογόριας της είχε έρθει άξαφνα ο ουρανός σφοντύλι, και τώρα πολεμούσε να συνέλθει από το εγκεφαλικό που την είχε βρει.

«Και το δικό μας το όνομα γιατί είναι εκεί και μάλιστα διαγραμμένο;» απαίτησε να μάθει.

«Κάτι θα μου είπε ο γιατρός και το έχω ξεχάσει εντελώς. Αχταρμάς είναι όλα στο μυαλό μου με το ταξίδι και τη μετακόμιση, συγχωρέστε με!» μουρμούρισε η Κατερίνα αποφεύγοντας το βλέμμα της Λεώνης.

Τη συγχώρεσε η Λεώνη, μπορούσε να κάνει κι αλλιώς; Ή πιο σωστά έκανε πως τη συγχώρεσε, αφού δεν της το έβγαζες από το μυαλό: Ετούτη εδώ δεν ερχόταν τυχαία στο νησί. Ήταν κακό αγκύλι και είχε πολλά κρυμμένα μυστικά.

*Μωρέ, λες να είχε βάλει και εκείνη στο μάτι τον Μάξιμο;*

Αναρίγησε η δασκάλα σε αυτή την ιδέα.

Αποχαιρετίστηκαν με υποκριτική θέρμη, καθώς ήξεραν πως

θα ξαναβρίσκονταν σύντομα. Όσο απομακρυνόταν από κοντά της η Λεώνη δεν αντιλήφθηκε τα δυο μαύρα μάτια που μπήχτηκαν αγριεμένα σαν μυτερά σιλέτα στην πλάτη της. Ανυπομονούσε να μπει στη βάρκα που θα την έβγαζε αρόδο στη στεριά και να πει στη μάνα της όλα τα νέα. Οπωσδήποτε η κυρα-Βιολέτα θα ήξερε τι να κάνουν με δαύτη. Γιατί ένα ήταν το σίγουρο. Η Λεώνη θα προστάτευε με νύχια και με δόντια τα όνειρά της. Δε θα τα άφηγε να τρίζουν και να διαλυθούν σαν τα γέρικα μεριά της «Μοσχάνθης»!

# Οι Δελαγραμμάτικα: Μια σπουδαία οικογένεια

## *Ισαβέλλα Δελαγραμμάτικα*

**Σ**αν πιστολιά ακούστηκε ο ήχος του λεπτοδουλεμένου βάζου που έσπασε σε χίλια κομμάτια στο καρυδένιο πάτωμα της κάμαρας της Ισαβέλλας Δελαγραμμάτικα, και η κόρη της, η Χαρίκλεια, στράφηκε αγριεμένη στη νεοφερμένη νοσοκόμα.

«Μα καλά πού τα 'χεις τα μάτια σου; Χάθηκε να ακουμπήσεις αλλού την τσάντα σου;» βρυχήθηκε σαν μαινάδα, κάνοντας μερικά απειλητικά βήματα μπροστά.

«Με... με συγχωρείτε... Ήταν μεγάλη απροσεξία μου...» τραύλισε η Κατερίνα κατακόκκινη και προσπάθησε να χαλαρώσει τον σφιχτό γιακά της λευκής στολής της, που ξαφνικά ένιωθε να την πνίγει.

«Απροσεξία σου; Ξέρεις πόσο κοστίζει αυτό που έσπασες;» Τα αλλήθωρα μάτια της Χαρίκλειας είχαν γουρλώσει θυμωμένα πίσω από τα χοντρά γυαλιά της, εστιάζοντας σε ένα σημείο δίπλα στην Κατερίνα, ενώ το παχουλό της κορμί ταλαντευόταν τρέμοντας από οργή πάνω σε δυο στρουμπουλές γάμπες που έμοιαζαν με μικρούς κορμούς δέντρων. Το μπόι που της έλειπε το αναπλήρωναν και με το παραπάνω οι υστερικές τσιριδες της, που σίγουρα είχαν σηκώσει στο ποδάρι ολάκερο το αρχοντικό.

«Θα στείλω μήνυμα ετούτη τη στιγμή στον γιατρό Γιαννίση πως δε χρειαζόμαστε τις υπηρεσίες σου. Να μας λείπουν οι ζημιές και οι ερασιτέχνες!» συμπλήρωσε κοιτώντας τη χαιρέκακα.

«Σας ζητώ ξανά συγγνώμη, δε θα ήθελα να...» άρχισε η Κατερίνα, αλλά την έκοψε η ήρεμη φωνή της Ισαβέλλας Δελαγραμμάτικα.

«Δε νομίζεις πως είσαι υπερβολική, Χαρίκλεια;»

«Ήταν το αγαπημένο σου, μητέρα! Το μπακαρά που ανήκε στην οικογένειά μας πάνω από εκατό χρόνια. Βέβαια κάποιιοι δε γνωρίζουν από τέχνη και ποιότητα». Το αλλήθωρο βλέμμα απέτυχε ξανά να σκαλώσει πάνω στη νοσοκόμα και εστίασε και πάλι δίπλα της στο κενό.

Η Κατερίνα ένωσε τις λέξεις της Χαρίκλειας να τη λιθοβολούν με μανία και χαμήλωσε τα μάτια στις λαμπερές ανταύγειες των θραυσμάτων από τον σπασμένο κρύσταλλο που σχημάτιζαν μικρά ουράνια τόξα.

«Αρκετά! Θέλω να ζητήσεις τώρα συγγνώμη από την αδελφή, Χαρίκλεια, και να αποχωρήσεις από την κάμαρή μου μέχρι να ηρεμήσεις». Ο τόνος της Ισαβέλλας Δελαγραμμάτικα φανέρωνε δυο πράγματα: Η γυναίκα αυτή ήταν μαθημένη να διατάζει και οπωσδήποτε δε σήκωνε αντιρρήσεις!

«Μα, μητέρα, σε τάραξε...» κλαψούρισε η κόρη της για να εισπράξει το αγέρωχο βλέμμα της.

«Εσύ με τάραξες! Και νομίζω πως δεν άκουσες τι είπα!»

Η Χαρίκλεια πήρε μια βαθιά ανάσα που έμοιαζε με επιθανάτιο ρόγχο. «Ζητώ συγγνώμη αν είπα κάτι που σας ενόχλησε...» μουρμούρισε τέλος στην Κατερίνα ηττημένη.

«Νερό κι αλάτι», της απάντησε κατευθείαν εκείνη, και η Χαρίκλεια της έριξε ένα τελευταίο δηλητηριώδες βλέμμα προτού φύγει βροντώντας πίσω της την πόρτα.

Η κοπέλα γύρισε το βλέμμα στη λεπτή γυναίκα που ήταν ξαπλωμένη στο τεράστιο κρεβάτι. Πώς ήταν δυνατόν αυτό το ατσούμπαλο πλάσμα να ήταν κόρη της; Παρά την ασθένεια και την ηλικία της η Ισαβέλλα Δελαγραμμάτικα ήταν αντικειμενικά όμορφη, με τα ζωηρά γαλανά μάτια και τον αυστηρό κότσο, που τόνιζε τα ευγενικά χαρακτηριστικά του προσώπου της.

«Μη δίνεις σημασία στην κόρη μου, κάποιες φορές ξεχνά ποιος κάνει κουμάντο σε αυτό το σπίτι».

«Εδώ που τα λέμε, δεν είχε άδικο που στενοχωρήθηκε...» προσπάθησε να τη δικαιολογήσει η Κατερίνα, αλλά τα μάτια της Ισαβέλλας πέταξαν φωτιές.

«Και αυτό της δίνει το δικαίωμα να φέρεται έτσι;»

Η Κατερίνα έγνεψε αρνητικά και άνοιξε την τσάντα της σιωπηλή. «Πρέπει να σας εξετάσω».

«Είμαι στη διάθεσή σου. Αλλά να πεις στον Νικολό Γιαννίση ότι δε θα με κρατήσει για πολύ στο κρεβάτι. Είμαι γερή σαν ταυρί!»

«Αυτό το βλέπω, όμως πληροφορήθηκα πως πρόσφατα περάσατε εγκεφαλικό», της αποκρίθηκε η Κατερίνα, φορώντας τα ακουστικά και πιέζοντας τη φούσκα του πιεσόμετρου. «Συνέβη κάτι που σας στενοχώρησε ή σας τάρραξε πρόσφατα;»

Τα μάτια της αρχόντισσας άδειασαν και τα χείλη της σφίχτηκαν σε μια λεπτή γραμμή. Ήταν φανερό ότι δε σκόπευε να απαντήσει σε τούτη την ερώτηση.

«Μια και μιλάμε για ταραχή, εσένα μύγα σε τσίμπησε πριν από λίγο;» της αντιγύρισε. «Σε είδα να τρέμεις σαν το ψάρι όταν μπήκες στο δωμάτιο, για αυτό έριξες και το βάζο. Και μη μου πεις πως κρυώνεις, σε λίγο μπαίνει Απρίλης!»

Όσο ζαβό είναι το βλέμμα της κόρης τόσο κοφτερό είναι της μάνας, συνειδητοποίησε η Κατερίνα, παίρνοντας βαθιά ανάσα, ενώ προετοίμαζε τη σύριγγα.

«Νέος τόπος, νέα δουλειά, νέα αρχή. Ήθελα να κάνω καλή εντύπωση και τα έκανα μαντάρα», ομολόγησε αυθόρμητα, ανασηκώνοντας τους ώμους.

Η Ισαβέλλα χαμογέλασε με συμπάθεια και σήκωσε το μανίκι, βλέποντάς τη να κρατάει την ένεση. «Δεν τη γλιτώνω, έτσι δεν είναι;»

«Διαταγές του γιατρού!» της απάντησε ανάλαφρα η κοπέλα και έχωσε έμπειρα τη βελόνα στη λεπτή σάρκα.

«Ποιος τον υπολογίζει αυτόν;» μειδίασε η Ισαβέλλα και της έκλεισε το μάτι.

Η Κατερίνα μάζεψε τα πράγματά της χαμογελώντας. «Θα σας δω αύριο. Και πάλι συγγνώμη για το βάζο».

Μια αδιόρατη σκιά θάμπωσε τα μάτια της Ισαβέλλας. «Μη σκας για τα πράγματα, νεαρή μου. Για τους ανθρώπους να σκας!»

Μπορείς να κατεβάσεις αυτό στην κουζίνα;» την παρακάλεσε δείχνοντάς της έναν δίσκο με υπολείμματα φαγητού.

«Μετά χαράς, δεν είναι καθόλου κόπος», έκανε η κοπέλα πρόθυμα.

«Πριν φύγεις, ζήτη από την Αγγέλικα να σε τρατάρει ένα καυτό τσάι και κάτι για να στυλωθείς. Δε θέλουμε να μας κρουώσεις».

Η Κατερίνα την αποχαιρέτησε με ένα νεύμα και έκλεισε πίσω της την πόρτα συλλογισμένη.

Νόμιζε πως οι άρχοντες ήταν δύστροποι. Άκαρδοι. Συμπερονολόγοι. Νόμιζε πως σήμερα θα συναντούσε μια γυναίκα σκληρή και αλαζονική. Η αλήθεια όμως ήταν πως η Ισαβέλλα Δελαγραμμιάτικα ήταν τελικά ανέλπιστα συμπαθητική!



Γαρίφαλο και μέλι ευωδίαζε η Αγγέλικα, η οικονόμος του αρχοντικού των Δελαγραμμιάτικα. Και ροδόνερο, από αυτό που ράντιζε τα αμυγδαλωτά της που έλιωναν στο στόμα. Καλοδέχτηκε την ξένη με ένα χαρούμενο επιφώνημα, την κάθισε στην κουζίνα της και αράδιασε μπροστά της ένα σωρό ανδριώτικα καλούδια: καλτσούνια και παστελάκια σερβιρισμένα σε φύλλα λεμονιάς, παστιτσάκια και εργολάβους με άρωμα πικραμύγδαλο, γλυκό καντό τσάι και σουμάδα. Η Κατερίνα τής χαμογέλασε με ευγνωμοσύνη και άρχισε να τσιμπολογά με όρεξη τις λιχουδιές. Παραδίπλα η Μαντούλα, το υπηρετριάκι, ένα αεικίνητο σαμιαμίδι με μαύρο μαλλί αφάνα, γυρόφερνε σαν σίφουνας κατά τις προσταγές της Αγγέλικας και ετούτη τη στιγμή καθάριζε φασολάκια στον πάγκο δίπλα στο τραπέζι.

«Ωραία υποδοχή σου έκαμε η κυρά! Σε όλη τη Χώρα ακούστηκαν οι γκαρίλες της», έκανε η Μαντούλα, σταματώντας μόνο για μια στιγμή τη δουλειά.

«Σους κι εσύ, μωρή γαλιάντρα!» τη μάλωσε η Αγγέλικα, αλλά το βλέμμα της ήταν γλυκό και γνοιαστικό.

Το πονούσε το κακόμοιρο το ορφανό, που ήδη είχε καταφέρει να μπει στο μάτι της Χαρίκλειας. Βέβαια, δεν της έφταιγε κα-



νείς, αφού η μικρή ξαμολούσε τη γλωσσίτσα της χωρίς να τη βουτήξει πρώτα στο μυαλό της, λες και κυνηγούσε τους μπελάδες με το τουφέκι.

«Γιατί, ψέματα είπα;» της αντιγύρισε η Μαντούλα, πετώντας ένα φασολάκι στη λεκάνη.

Η Αγγέλικα κούνησε αργά το κεφάλι, σφίγγοντας τα χείλη. «Ούτε κι εγώ ξέρω σε ποιον από τους Δελαγραμμάτικα έμοιασε ετούτη», παραδέχτηκε.

Η Κατερίνα δάγκωσε ένα λαχταριστό καλτσούνι παραγεμισμένο με ξηρούς καρπούς, μπαχαρικά και μέλι. «Προφανώς θα φέρνει στον πατέρα της, ε; Γιατί, αλήθεια, δε φαίνεται να έχει πάρει τίποτε από τη μάνα της», έριξε επίτηδες λίγο λάδι στη φωτιά και ήπια ατάραχη μια γουλιά από τη σουμάδα της.

Η Αγγέλικα την κοίταξε με ένα νοσταλγικό χαμόγελο. «Ω, αν είχες δει τον Μιχάλη Δελαγραμμάτικα, δε θα το έλεγες αυτό. Ο πιο μεγάλος άρχοντας που έχει περάσει ποτέ από τη Μεσαριά. Τι ήθελες και δεν το 'χε; Ομορφιά, χαρακτήρα, πλούτη, κτήματα;»

«Η θεια μου, η Μαρία, μου έλεγε ότι στενάζαν όλες όταν κατέβαινε στη Χώρα», επιβεβαίωσε και η Μαντούλα χαχανίζοντας πονηρά.

«Είδε την Ισαβέλλα Ροΐδη ένα Πάσχα στον Αϊ-Γιώργη και έλιωσε η καρδιά του. Αλλά έλιωσε και η δική της καρδιά. Δεκαεπτά χρονών εκείνη, στα είκοσι δύο αυτός. Τέτοιον έρωτα δεν είχε ματαδεί ο Βράχος\* και οι γονείς τους φυσικά έτριβαν τα χέρια τους από χαρά».

«Γιατί;» έκανε με απορία η Κατερίνα μπουκωμένη.

«Γιατί χτύπησαν με έναν σμπάρο δυο τρυγόνια. Και τα παιδιά τους ευτυχισμένα και οι περιουσίες τους ενωμένες. Και οι δυο τους από τους μεγαλύτερους λεμονάδες του τόπου. Ατέλειωτες εκτάσεις οι Δελαγραμμάτικα στη Μεσαριά, άλλες τόσες και οι Ροΐδηδες στα Λειβάδια. Πώς να μη γελούν λοιπόν και τα μουστάκια τους;»

---

\* Η Άνδρος.

«Ο Γάμος του Λεμονιού», συμπλήρωσε η Μαντούλα, και η Αγγέλικα της έριξε ένα λοξό βλέμμα.

«Έτσι το 'λεγαν! Κι εσύ που το ξέρεις, μωρή; Αγέννητη ήσουν τότε».

«Μου το 'πε η θεια!»

«Ω, να τους βλέπατε τότε! Ένας ξανθός άγγελος αυτή, ένας μελαχρινός εκείνος, κοιτιόνταν στα μάτια κι έσβηνε ο κόσμος όλος. Ένας έρωτας βαθύς κι ένα βιος που αβγάτεψε κι έγινε διπλό και τριδίπλο».

«Τότε ήταν που ο παππούς του Ζαννή Γαλανού ανέλαβε να φορτώνει και να μεταφέρει τα λεμόνια και των δυο οικογενειών. Το ένα λεμονοκάικο έγινε πολλά κι εκείνος έγινε μεγάλος και τρανός!» συμπλήρωσε η μικρή ακάθεκτη.

«Άσε με να μαντέψω... Σ' το είπε η θεια, έτσι δεν είναι, Μαντούλα;» είπε χαμογελώντας η Κατερίνα.

«Μάντισσα είσαι;» της απάντησε εκείνη γνέφοντας ζωηρά, ενώ τα ματάκια της έλαμπαν σαν πυρωμένα κάρβουνα.

«Ναι, σωστά τα λέει το τρισκατάρατο. Ο Μιχάλης Δελαγραμμάτικας κι ο Θέμης Γαλανός ήταν αδελφικοί φίλοι. Τους έβλεπες μαζί παντού, στην αγορά, στη Λέσχη, στην εκκλησιά. Ξοπίσω τους πάντα και ο Λεωνίδας ο Βαλμάς. Αχώριστοι! Νύχι και κρέας!»

«Ο Λεωνίδας Βαλμάς ο διοικητής;» έκανε με ενδιαφέρον η Κατερίνα.

«Ναι! Και πού τον ξέρεις εσύ για να 'χουμε καλό ερώτημα;» μουρμούρισε η Αγγέλικα παραξενεμένη.

«Γνώρισα την εγγονή του, τη Λεώνη, στο πλοίο», της αποκρίθηκε εκείνη ανάλαφρα.

«Ο Χριστός κι η Παναγιά η Θαλασσινή! Κρατήσου μακριά από αυτή την κάρια!» Τα μάτια της Μαντούλας τώρα είχαν γουρλώσει και το στοματάκι της είχε μια έκφραση αηδίας.

«Βρε αθεόφοβη, δε σου έχω πει να μιλάς καλά όταν πιάνεις στο στόμα σου ανθρώπους νοικοκυραίους;»

«Ναι, καλά. Μεγάλη κουρούνα, και αυτή και η μάνα της! Έχουν

βάλει στο μάτι τον Μάξιμο Γαλανό, κυρα-Αγγέλικα, ο κόσμος το 'χει τούμπανο κι αυτές κρυφό καμάρι».

«Κι εσένα τι σε νοιάζει, βρε σαφρακιασμένο;»

«Εμένα τίποτα. Μου το 'πε η θεια», έκανε η μικρή θιγμένη και σηκώθηκε απότομα να πάει στη βρύση, κρατώντας την τεράστια λεκάνη που την έκρυβε σχεδόν ολόκληρη.

Περνώντας δίπλα από το τραπέζι, παρέσυρε την τσάντα της Κατερίνας, και τα πράγματα χύθηκαν στο πάτωμα.

«Συμπάθα με, κυρά μου», της είπε και έσκυψε φιλότιμα να τα μαζέψει. «Όπα! Είσαι πολύ όμορφη στη φωτογραφία!» έκανε επιδοκιμαστικά και μετά κοίταξε καλύτερα την ταυτότητα που είχε στα χέρια της. «Αικατερίνη Συμεωνίδη, του Μιλτιάδη και της Μαρίνας, το γένος Ξενάκη. Μνήσθητί μου, Κύριε, στεριάς και πελάγους! Πώς γίνεται να είσαι τόσο γριά; Εδώ γράφει πως έχεις γεννηθεί το 1919!»

Αγρίωσε η Αγγέλικα με την αδιακρισία της Μαντώ. «Κι εσένα τι σε κόφτει, μωρή; Άσε την κοπέλα στην ησυχία της!»

«Για καλό το είπα, κυρα-Αγγέλικα. Μικροδείχνει πολύ!» είπε και κοίταξε εντυπωσιασμένη την Κατερίνα, που έδειχνε να μην έχει πειραχτεί καθόλου.

«Άντρα έχεις;» τη ρώτησε γεμάτη περιέργεια και την είδε να γνέφει αρνητικά.

«Παιδιά;»

«Όχι. Δεν έχω παντρευτεί ποτέ».

«Χωροφύλακα σε βάλουμε τώρα; Τρίχα τρίχα θα σ' το βγάλω το μαλλί σήμερα, δε μου τη γλιτώνεις!» είπε εκνευρισμένη η Αγγέλικα και κατόπιν γύρισε στην Κατερίνα.

«Μη στενοχωριέσαι, κοπέλα μου. Ξέρεις τι λένε εδώ στην Άνδρο; Αργομοίρα, καλομοίρα! Αυτές που αργούν έχουν τις τύχες τις καλές! Άσε και μπορεί να βρούμε κανέναν καλό λεβέντη να σε κρατήσουμε στο νησί».

«Μπα! Οι δικοί μας λεβέντες ερωτεύονται τη θάλασσα, κι αυτή η πουτάνα τούς παίρνει όλους μακριά!» μουρμούρισε η Μαντούλα, που τώρα είχε πιάσει να καθαρίζει και τις πατάτες για το φαί.

«Μη σκάτε, κυρα-Αγγέλικα, και δε στενοχωριέμαι. Εξάλλου λίγοι έχουν την ευτυχία να κάνουν έναν καλό γάμο, όπως η κυρία Ισαβέλλα», της είπε η Κατερίνα χαμογελαστή.

«Έτσι φάνηκε στην αρχή, αλλά καθόλου μην τη ζηλεύεις την τύχη της, παιδί μου». Τα μάτια της Αγγέλικας τώρα είχαν θολώσει.  
«Νόμιζα πως...»

«Η Ισαβέλλα και ο Μιχάλης έκαναν δυο παιδιά. Αλλά τι τα θες; Κάθε πόρτα έχει το καρφί της και κάθε οικογένεια τον πόνο της», ψιθύρισε, ενώ η Μαντώ είχε επιτεθεί με μανία στις πατάτες αμίλητη και σκυθρωπή για πρώτη φορά από τότε που μπήκε στην κουζίνα η Κατερίνα.

«Όστε υπάρχει κι άλλο παιδί εκτός από αυτή που γνώρισα;» ρώτησε η Κατερίνα και η Αγγέλικα την κοίταξε σκυθρωπή.

«Είχαν ένα λουλούδι, τη Φλωρέζα, που ήταν δυο χρόνια μεγαλύτερη. Όμορφη, ευγενική, καλόψυχη. Καθόλου δεν έμοιαζε με τη Χαρίλεια», της είπε, και η Κατερίνα έγνεψε αργά.

Πριν από λίγο είχε ζήσει από πρώτο χέρι την κακοτροπιά της μικρότερης κόρης της Ισαβέλλας.

«Η Φλωρέζα είχε το παράστημα του πατέρα της και τα χρώματα της μάνας της. Ποτέ όσο ζω δε θα ξεχάσω το πρόσωπό της. Στα χέρια μου την ανάστησα, αλλά μου 'φυγε νωρίς...» Η φωνή της έσβησε και τα χέρια της έπεσαν άψυχα στην ποδιά της.

«Αχ, όχι, μη σε πιάσουν τα ζουμιά, κυρα-Αγγέλικα! Σκέψου την καρδιά σου!» είπε η Μαντούλα με αληθινή ανησυχία.

«Πέθανε;» ψιθύρισε η Κατερίνα.

«Εξαφανίστηκε. Ποτέ κανείς δεν έμαθε τι απέγινε. Λες και μια νύχτα άνοιξε η γη και την κατάπιε.»

«Μήπως τσακώθηκε με τους δικούς της και την έδιωξαν;»

«Αυτό ούτε να το ξανασκεφτείς! Οι γονείς της λάτρευαν και το χώμα που πατούσε! Ό,τι κι αν έκανε θα της το συγχωρούσαν, ποιος ο λόγος να φύγει; Όταν εξαφανίστηκε, κήκε η καρδιά τους και διαλύθηκε το σπιτικό τους. Η Ισαβέλλα τριγυρνούσε σαν το φάντασμα στο αρχοντικό στη Χώρα, περιμένοντας άγρυπνη να ακούσει τη Φλωρέζα να ανεβαίνει τρέχοντας τη σκάλα, φορώντας εκεί-

νο το λευκό φόρεμα με τις μαργαρίτες που είχε βάλει την τελευταία φορά που την είδαμε. Ο Μιχάλης απομονώθηκε απαρηγόρητος στο αρχοντικό των Δελαγραμμάτικα στη Μεσσαριά, όπου πέθανε από φθίση πέντε χρόνια μετά. Ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή του», είπε και έκανε τον σταυρό της.

Ένας κόμπος έφραζε τώρα τον λαιμό της Κατερίνας. «Μήπως έφυγε με κάποιον αγαπητικό;»

Η Αγγέλικα έγνεψε αρνητικά. «Η Φλωρέζα ήταν αρραβωνιασμένη με τον καλύτερο γαμπρό του τόπου, τον Ζαννή Γαλανό, που λάτρευε και το χώμα που πατούσε».

«Τον γνωστό βουλευτή;» έκανε η κοπέλα εντυπωσιασμένη.

«Αυτόν. Βέβαια δεν ήταν βουλευτής ακόμα, αλλά από τότε ονειρευόταν την πολιτική».

«Τότε, τι συνέβη...;»

«Είχε βουίξει όλο το νησί. Σκατά στο στόμα του κόσμου, που δε χρωστά καλό λόγο σε κανέναν. Άλλοι λένε πως τη σκότωσαν. Άλλοι πως το έσκασε με κάποιον άλλον. Το σίγουρο είναι πως κανείς δεν ξέρει τι έγινε εκείνη τη νύχτα. Και το χειρότερο...; Κανείς δε γνωρίζει αν είναι ζωντανή ή νεκρή...» είπε η μεγαλύτερη γυναίκα κι ένα δάκρυ αυλάκωσε το ρυτιδιασμένο της μάγουλο.

«Σταμάτα, κυρα-Αγγέλικα, γιατί είσαι κατακόκκινη. Τράβα ρίξε λίγο νερό στα μούτρα σου, γιατί θα πάθεις ό,τι έπαθε η αρχόντισσα Ισαβέλλα!» την προειδοποίησε ανήσυχη η Μαντούλα, και εκείνη σηκώθηκε βαριά.

Όταν βγήκε από την κουζίνα, η μικρή γύρισε συνωμοτικά προς το μέρος της.

«Μου λένε να μη μιλώ, αλλά έχω σιχτιρίσει πια τα κρυφοψουψουρίσματα αυτής της οικογένειας! Το βράδυ που η αρχόντισσα έπαθε τον ντουβρουτζά, κάποιος μας χτύπησε την πόρτα, γιατί ήθελε να της μιλήσει για τη χαμένη της κόρη. Ήταν ο Γρηγόρης ο Μπάστακας και μου φάνηκε περίεργο που ήρθε μες στη μαύρη νύχτα και μάλιστα τη μέρα της κηδείας του πατέρα του. Μου ζήτησε να μηνύσω στην κυρα-Ισαβέλλα πως ήθελε να τη δει. Του τα 'ψαλα που ήρθε βραδιάτικα και του είπα να ξανάρθει το πρωί,

αλλά εκείνος έσκουζε πιωμένος πως δεν μπορούσε πια να σηκώσει τόσα βάρη και τόσα μυστικά. Έτρεμε σαν το κλαρί κι έκλαιγε όπως τα μωρά. Οι δυο τους κλείστηκαν στη βιβλιοθήκη και, όταν εκείνος έφυγε, η αρχόντισσα ήταν όρθια και άσπρη σαν το πανί. Μετά άκουσα έναν γδούπο κι έτρεξα γρήγορα κοντά της. Την είδα στο πάτωμα με αφρούς στο στόμα».

«Και τι της είπε;» ρώτησε η Κατερίνα με κομμένη την ανάσα.

«Κανείς δεν ξέρει. Ούτε η Αγγέλικα ούτε και η κουρούνα η Χαρίκλεια μπόρεσαν να της το βγάλουν από το στόμα. Μόνη της το κατάπιε το μαντάτο η καημένη η κυρα-Ισαβέλλα, γι' αυτό και έπαθε ότι έπαθε», αποφάνθηκε η Μαντούλα ξεπλένοντας τις πατάτες.

«Μα καλά, δεν πήγαν οι δικοί της να βρουν τον Γρηγόρη;»

«Πήγαν, αλλά εκείνος τάφος! Τους είπε ότι είχε έρθει να της πει κάτι για τα κτήματα».

«Εκεί μένει;»

«Σάμπως ξέρω πού μένει; Ξέρω όμως τι κάνει κάθε Τετάρτη βράδυ», μουρμούρισε σιγανά η μικρή και της έκλεισε πονηρά το μάτι.

«Δηλαδή;»

«Χώνεται στο σπίτι του Μελέτη του Λούπεση, όταν εκείνος λείπει για τον εσπερινό. Βλέπεις, είναι νεωκόρος στην εκκλησιά του παπα-Γιαννιού του Βαλμά. Ο Γρηγόρης έχει λιμπιστεί τη γυναικα του Μελέτη, τη Θεανώ, μια τσαπερδόνα από τη Βουρκωτή», χαχάνισε η Μαντούλα αλλά σταμάτησε όταν είδε το σκεπτικό ύφος της Κατερίνας.

«Κι άλλος Βαλμάς;»

«Α, ναι, η Βιολέτα έχει δυο αδέρφια. Ο ένας είναι ο τραγόπαπας και ο άλλος ο Τέλης, που θαλασσοδέρνεται κι έχει ρίξει μαύρη πέτρα πίσω του χρόνια τώρα».

Η κουβέντα τους κόπηκε, καθώς επέστρεψε η Αγγέλικα, και η Κατερίνα τις αποχαιρέτησε, λέγοντάς τους ότι θα ερχόταν ξανά την επόμενη μέρα.

Βγήκε από το σπίτι της Ισαβέλλας Δελαγραμμάτικα με βαρύ βήμα και βαριά καρδιά. Έχοντας στα δεξιά της το Εμπειρίκειο

Νοσοκομείο, κατηφόρισε τον δρόμο προς τη Ρίβα και το σπίτι της κυρα-Φραγκούλας κοντά στον Ταξιάρχη, ενώ χίλια μύρια συναισθήματα σκοτείνιαζαν την ψυχή της. Ο πόνος της μάνας, η οδύνη του πατέρα, το δηλητήριο που εξαφάνισε μια οικογένεια, τα μυστικά του Γρηγόρη του Μπάστακα... Μα πάνω από όλα σκεφτόταν αυτό το κορίτσι... τη Φλωρέζα Δελαγραμμάτικα.

Κι ένιωθε το κέφι της να χαλά ακόμη περισσότερο!



**ΠΡΟΣΟΧΗ! ΕΙΣΕΡΧΕΣΤΕ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ  
ΤΗΣ ΝΟΣΟΚΟΜΑΣ ΜΕ ΔΙΚΗ ΣΑΣ ΕΥΘΥΝΗ!  
ΕΔΩ ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΠΩΣ ΦΑΙΝΕΤΑΙ!**

## *Άνδρος 1960*

Μια μυστηριώδης εξαφάνιση πριν από τριάντα χρόνια...

Ένας κρυφός παράνομος έρωτας...

Δύο άντρες που διεκδικούν την ίδια γυναίκα...

Δύο γυναίκες που διεκδικούν τον ίδιο άντρα...

Τρεις οικογένειες: Οι γαιοκτήμονες Δελαγραμμάτικα,  
οι εφοπλιστές Γαλανοί και οι αξιοπρεπείς Βαλμάδες.

Απρόσμενο επίκεντρο όλων η δεσποινίς Κατερίνα  
Συμεωνίδη. Η νοσοκόμα που καταφθάνει στην Άνδρο  
παθαίνει εμμονή με την εξαφάνιση της Φλωρέζας

Δελαγραμμάτικα, σκαλίζει το μυστήριο  
και καταφέρνει να αναστατώσει όλο το νησί.

Η ηρεμία διαλύεται, τα στόματα ανοίγουν και το παρελθόν  
ξυπνά βίαια και απειλεί, βάζοντας στο μάτι τη νοσοκόμα!



**Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ**  
[www.psichogios.gr](http://www.psichogios.gr)

ISBN: 978-618-01-4703-2



ΚΩΔ. ΜΗΧ. ΣΗΜ.: 27714